

ACC. N:R M. 14696:1-27.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Ingelborg Johansson, Markaryd*
 Härad: *Lunnerbo* Berättare: " "
 Socken: *Markaryd* Berättarens yrke: *husföreståndarinna*
 Uppteckningsår: *1959* Född år *1898* i *Skinneryd*

Kryddat brännvin. s. 1-7.

Lekar (Spela pinnen, Per i hålan, m.m.) s. 8-15.

Imeden. s. 16-27.

Lu F 50

" 55

" 109

Tryddat brännvin

Den gamla nedärvda tron, att brännvin var ett botemedel som var effektivt mot snart sagt alla åkommor, var så pass inbäddad även i den generation som var före oss, att man gång efter annan hörde den berättas huru som den och den åkommor hade botats med brännvin. Därför kunde det vid sjukdomsfall heta ungefär så här: "Glädde en barre kufft vinn de i fan fatt i lide skit så skulle en snart kunna dricka de omme". Om man gick efter den gamla regeln: "out skall med out fördrivas" det är kanske inte så fritt, ty även i sådana hem där brännvinet och dess verkningar alls inte tolererades, aktade man sig för att vara helt utan denna utomordentliga medicin. Det hade rent av blivit en vana, att så snart någon klagade att det gjorde ont i magen eller i bröstet ja då skulle de olika brännvinsarterna fram. Kalåksbrännvin var väl helt avsett för magåkommor och nästan vem som helst av de gamla ansåg för kapabelt att ställa diagnos på sådana sjukdomar yttre sig.

Att skedde malörtbrännvin å de då inte fallet å ja en
nötta de inte så skär de inte hållit, den satsen vrinta jag
mig har hört mer än en gång. Men hade nu denna med sin
isgiffad verkan, så att sjukdomen gav med sig, ja då var det
genast en poäng och den utomordentliga med sin skalle
aldrig fattas i något hem hette det.

Malörtbrännvin erhöles på så sätt, att man hade några
väl torrade malörtstjälkar / hela stjälken med blad och
blommor i en flaska och hällde brännvin över. Efter en
tid, en månad eller så där ansågs det färdigt för använd-
ning och hade redan nu den avskyvärda beska smaken, som
ansågs så hälsosam och välgörande.

En annan mycket verksam magmedicin var brännvin med
tillsats av svarta vinbär. Man förför givetvis på samma
sätt vid tillagning av detta. Ty jag minns mig, att
det även här vid lag var frågan om att det skulle stå och
draga en viss tid innan det ansågs kraftigt nog att
silas upp. Ved smakens beträffar var ju denna magmedicin

2

betydligt angenämare att tuga in, och fick man välja sig
man naturligtvis den sötaste, ty malöl var något som
särskilt barn hade en viss skräck för.

Men ännu flera slags kryddat brännvin begagnades i äldre
tid. Kryddnejlikor och ingefär voro ganska vanliga bränn-
vinskryddor och vid förkylningssjukdomar tog man gärna
till sådana starka saker, ty man menade, att det gav hel
i kroppen och därmed också drevs sjukdomen utåt, hells det.

I nödfall kunde man även använda sådant kryddat brännvin
(konjak var eljest det vanliga) vid så allvariga sjukdom som
lunginflammation och uppräddes härvid ett gynnsamt
resultat, genast togs den starka medicinen, som var
i stånd att häva den svåra sjukdomen.

Vid sådana tillfällen kunde man också koka mjölk
och källa rent brännvin i ett sätt som gärna tillämpa-
des, därför att det var både enkelt och effektivt.

Vi se alltså att brännvin användes som medicin såväl
med som utan kryddor och inte allena för inre åkommor.

utan även yngre sådana behandlades med brännvin.
Värk av alla slag botades med kamferbrännvin.
Sådant erhöles genom att lägga några bitar kamfer i
en flaska och hälla brännvin över. Efter någon tid fick
denne sats en emper (man kallade den så) och just
då kunde den användas med stor fördel på den värkande
lemmen. Naturligtvis åstadkom man härigenom en väldig
hels i huden, ty det hette att det skulle gnidas in och
varför icke det verkar alls inte otroligt, att detta var väl-
görande, åtminstone då det gällde värk av lindriga art.
Då vill det synas mer otroligt, att den ögonmedicin man
tillagade av johannesblommor och brännvin fyllde sin upp-
gift som sådan. Faktiskt är emellertid, att man lagade
sådan ögonmedicin i ganska stor utsträckning här i
bygden. Att man tillköt johannesblommor först när de
stod i sitt flor, i detta syfte, det var bara på sin plats
och tillvägagångssättet var lika enkelt som de föregående.
De gamla som i regel led av svag syn menade, att sedan

de färdigt ögonen med detta ögonvatten såg man betydligt klarare och därför underar man icke över, att de passade sig att insamla de i deras ögon så nyttige johannesblommorna. Här var det endast själva blommen som var användbar och först sedan denna legat i brännvin så länge att den samma hade fått en brun koffeliknande färg, ansågs det färdigt för användning.

Brännvin, med tillsatser användes också för sår och yttre skavanger och i detta sammanhang erinra jag mig just en sådan sats, som ansågs förhöflig förätykt. När man skaktade gris eller kalv tog man vassa på gallblåsan. Denne hängdes upp till torkning och såväl skinnel som inmarbåmet skulle toras ihop till en skrämpen bit. I detta skedet hälldes brännvin över, som skulle stå och draga en viss tid. Härigenom gav gallblåsan återigen ut sig och ofder några tid togs den upp och hängdes åter till torkning, men nu gällde det att passa sig, ty denne gång fick den inte bliva skrämpor utan skulle behålla sin smidega konsistens.

Bäst tillagat skulle den som färdig kunna skäras i skivor och användas som botemedel för sår och brulnader.

Ylidare förkom det kumminbrännvin, som också användes som medicin. Då magsjukdomen yttade sig med kräkningar kunde man med stor fördel använda kumminbrännvin som botemedel oroadt de gamla. Kummin var en krydda som man nog väl vare på förr. Den växte vilt i den gamla hagen och när skördetiden kom plockade man stora korstar av densamma och hängde upp till torkning.

Här var det frön som voro användbara och inom parentes sagt var kummin en krydda som användes i många andra sammanhang i äldre tid.

Men då det nu är tal om brännvin med olika tillsatser kanske man bör nämna kummin som man förr brukade att glödga brännvin för att det skulle bli mera verksamt som botemedel. Jag minns mig att även detta slags brännvin användes också för yttre åkommor och alltid i samband med något annat. Man höllde upp brännvin

på ett fat och satte en händskäp till, den blå lägen
fick bränna en stund och detta experiment tyckte vi var
våldigt roligt. Brännvinet var nu blivit varmt och passade
att kalla på "falgduk" (man breddade falg på en gyllelapp och
med en del andra tillsatser användes den att lägga på bröstet
för kasta och lungkotarr) som givetvis gav en förträfflig
bets för den sjuke.

Kryddat brännvin användes i regel som medicin men
man hörde också talas om att det sågs sådant på vissa
ställen. Kryddorna gjorde väl inte brännvinet mer
givande, men man antog att det var mer välsmakande
och åkrävt för den som var slar under begäret.

Brännvin användes också som medicin för kreatur i stor
utsträckning för, men ingalunda var det fel om att det
skulle vara kryddat varken på ett eller annat sätt.

7 Allt nog, man kan säga att brännvin var ett skäp på gott
och ont. Där man förstod att använda det samma på rätt sätt
var det enbart till nytta, vad är orsaken att man i det stora hela ej kan inse detta?

Leks

Det sällskapspel, som vi kallade pävarspel och som i en tidigare uppteckning är ingående beskrivet, torde vara det samma som "spela pinnar", som det numera heter. Om man har samma namn och värde i pjöarna som i det gamla pävarspelet kan jag däremot icke uttala mig om. Vi tillverkade alltid sådana leksteker själva, nu däremot köpas de i affärer målade och fina. Vilken föräring som helst kunde i äldre tid tillverka ett pävarspel och visste också vad värde pjöarna hade. Sanningen till måsta jag säga, att vi hade mycket roligt såväl av detta enkla pinnaspelet, som andra liknande sällskapspel, som då för tiden voro så vanliga bland barn och ungdom. Sådana gingo mycket tillsammans för, och inne i skogen om vinsterkrällarna tog man helt ogenerat fram sådana sällskapspel och roade sig med.

Vi hade ett lex som vi kallade "fästa presse-munk", detta tillgick på följande sätt: Man ritade upp en kage som bilden visar. De två deltagarna finga varsin rad och

nu gällde det att lösa varandra och den som först fick
sin rad fylld med streck och punkter hade vunnit.
Ett litet föremål, en knapp eller dylikt, höll man i ene-
handen och det gällde för den andre deltagaren att gissa
i vilken hand den var. Gissade man rätt fick man ett
streck och dessutom förmänen att framställa samma uppgift
till den som sål blev lurad. För ena raden var fylld
av streck hette det: "Låt oss 'knota upp'". Ty den deltagare som
hade förlorat hade härigenom ännu en chans. Spelet
ansågs således inte avslutat förrän den ena deltagaren hade
sin rad fylld med streck och punkter just som bilden visar.
Sådana lekar förekommo mycket förs, såväl hemma i vår
stuga som i granngårdarna. De äldre syskonen hade natur-
ligtvis varit dylikt av sina kamrater och det var särskilt
roligt om någon av dem var intresserad och ville vara med.
En annan bekant lek var den vi kallade "rika punkter".
I regel var man även här två deltagare och materialet till
densamma var just som den föregående. Man prickade

upp sex eller åtta punkter som bilden visar. Den ena deltagaren hade ettorna och den andra nollorna. Liksom i den föregående turade man varandra och för varje gång man gissade rätt fick man en streck. När rutan var full fick man sitt nummer och man sökte naturligtvis att jaga varandra för att få de flesta rutorna. Ty då hade man vunnit.

En annan mycket vanlig lek förr, även den med penna och papper var att skriva långkakkes. Här kunde vara hur många deltagare som helst och man skrev frågor och svar och sedan man väl varit in i saken skifflades papparna mellan deltagarna. Då allt var färdigt kunde de allra vänligaste ramsor lösas upp och det var just detta som var så roligt tyckte vi.

Men man kunde också leka inomhus förr utan det allra minsta material. Jag erinra mig ordaprälsleken: Det utlägs två av de mest försigkomna deltagarna, att gå omkring och ge de övriga svulor och ordapräk, som de behövs. Den förste visade en svula i örat som deltagaren måste

hålla reda på och omedelbart kom den andre med ett ordspråk och här ett expl. jag fick en tavla som föreställde Per och Anna (deltagare) gingo hand i hand och under den stod skrivet "lika barn leka bäst." Men det kunde också bli ett ordspråk som alls icke passade till en dylik tavla. Det "är ga katter för riktet skinn" och munderheten var inga lunda mindre för det.

Dylika lekar förekommer nästan i det oändliga för såväl i skolan som i hemmen och aldrig var det tal om några utgifter till lekar. Fodrades det sådana ja då måste man tillverka dem själv, och kanske detta var inte det minst roliga.

4/ Lekar utomhus förekommer också i stor utsträckning för äldre tid. Åtskilligt sådant finnes ju kvar ännu och har följt generation efter generation, men fäktas vi alltså många av de lekar som voro så allmänna på vår tid, man varken har körl eller sett spår efter dem de sista fyrtio - femtio åren. Inne en dag, utom att vi brände skivlar

några timmar när läran var lerd. En välvärd björk-
stock sågade vi den ena trillen efter den andra, ty man kan
just inte säga att de vore så hållbara. Det var väldigt
spännande om man kunde rikta ett sådant bakslag att
trillen gick mitt i luften, då ansågs man för en riktig hjälte
på det området. Brännebräet som också hörde till utrust-
ningen i denna lek kunde viktens vira- och ring som helst
kugga till och ingen menade att inte sådant dugga.
"Per i hälan", ja det har vi också lekt här, det kommer jag
tydligt ihåg. Särskilt på vintern, var man nyfiken att ja
leka så här hemma på gården. Deltagarna grävde var sin
lite häla som man med stor om sorg vaktade, ty det
gällde att hålla bollen därifrån, som någon av deltagarna
förde omkring. Hållade den i någon häla kette det
"rensa hälan" och det skulle gå med sådan fart att den
som förde bollen inte hann sätta sin käpp i hälan,
men förmådde han det var det den andres tur att överföra
bollen. Man kunde också byta hälar och i ett sådant

oberakat ögonblick kanske bollföraren tog en håla och på detta sätt gjorde sig fri från uppdraget, att förs bollen. En gummi boll hade säkerligen varit mest lämplig; denna bek, men sådant lyx före kom inte på den tiden, utan vi nöjde oss med att söka upp en lämplig sten, som rullade lätt och var för icke, det gick väl på ett ut.

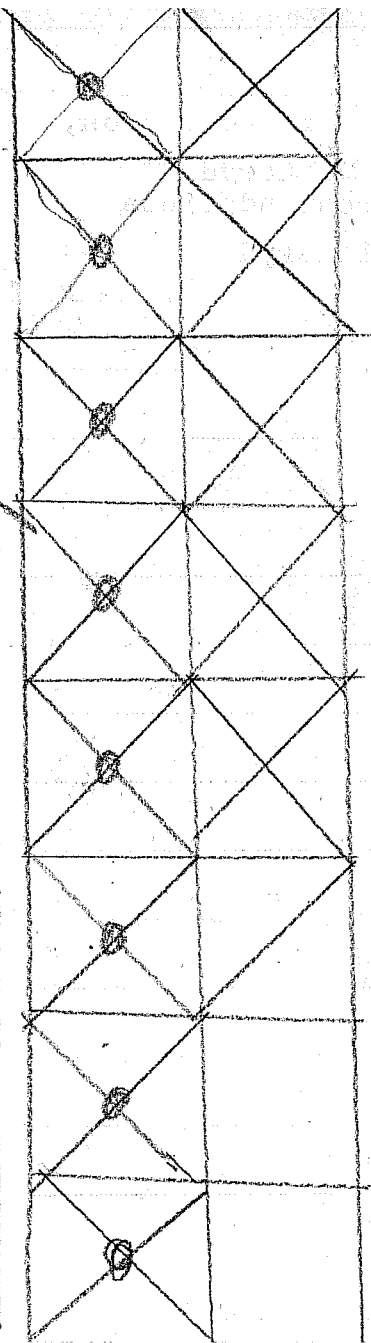
Sådana lekar tilltalade naturligtvis barn i tio- tolvårs-åldern men även de små hade lekar som de särskilt föredrogs det har man ännu i friskt minne. Jag skall här nämna gäskleken: vad roligt det var helst om någon av de äldre ville vara med och föreställa rätt.

6 Alla ungarna höllo i varandras kläder och en lång rad fem- sex stycken gäsungar skulle vakta för kären. Under tiden upprepades en sammanhängande lydelse på vår dialekt så här: "Vanna vanna gausen, kären ä inte hemma han ä appe på ausen ä äden stäika vanga". Ge de mekkel! stark stekkel himmeh väe ä de i de! säe kären. Solskent ä grannh säe gausanamma. "Plui dä ä de inte mekkel väe,"

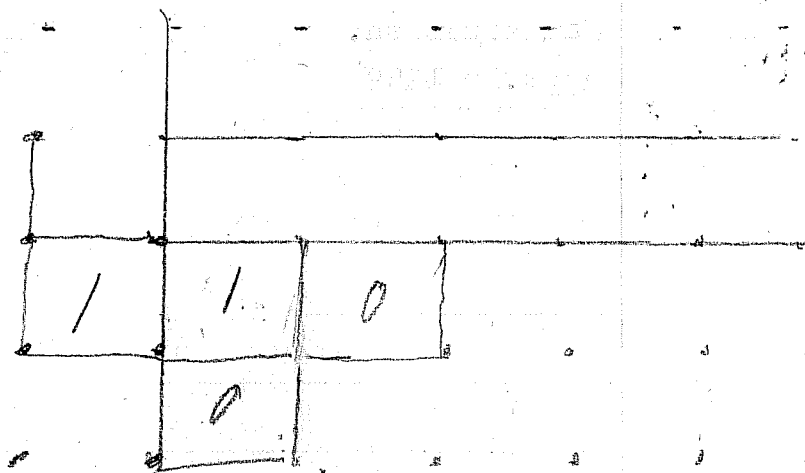
sae råven. Nu gingo de en lov igen och upptejade
samme kamsa. Då de kommo mitt för råven som satt i
en undan görd vis kålsades på samme sätt. men på
råvens fråga huru det vädret var. svarade de nu: snyggs-
ket å lill! "fjuci då å de med våe", sae råven och nu var
han inte sen att fara upp och jaga gåsungarna. som enligt
regeln inte fingo släppa räden utan hälla sig bakom gä-
smammor. Kunde råven ändå få tag i någon gåsunge blev
denne räv nästa gång.

De gamla ringelkarna som också förekommo i stor
utsträckning borde egentligen också komma till heders ty
sällan eller aldrig hör man numera dessa glada låtar som
voro så allmänna på vår tid. Följaktligen är det inget
av de äldre som gör sig det omakel att lära upp de unga
och kanske det inte heller passar den nye tiden med alla
dess möjligheter. Huvudsaken är emellertid, att de unga kora
snyggsättning och även här kan tillämpas vad som ofta är
sagt: "fjefång gå lär mycket ont"

Detta kallas personer

M. 14696:15. Detta kallas rita prunkter

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Smeden

Även om man inte kan säga att det fanns en smedja i varje by här på landsbygden för, var det ändå ett litet avstånd mellan var och en av dessa ruckel, som skulle kallas för smedja. Ja just ruckel! Ty alla de smedjor som jag själv kan erinra mig hava sett gjorde verkligen inte skäl för annan beaktning. Smedjan, bygden, sådan den var för omkring femtio år sedan var egentligen bara ett skjöl där smeden och hans drängar kunde hava en aining skydd för regn och väder. Vi veta vi, att folket på den tiden var inte bortskämda med bekväma arbetslokaler vid heller som var, men för oss att se måtte smedens, särskilt gesäller och lärlingars lott varit ganska hård i detta hänseende. Det oaktat var smedyrket mycket vanligt och unga pojkar i arbetsklassen, hade i regel en viss dragning åt det hållet. Ty det sades, att smedyrket hade gjort sin man så utomordentligt stark och det vara detta som ansågs så fördelaktigt för en ung man i äldre tid. Det är möjligt, att där låg

Samning i ett sådant påstående, ty i smedjan hade lärtingen verkligen många tillfällen att träna sina muskler. Det var nog bäst att hålla väl med smedjesällarna, ty bland unga män voro "sveanyponna" en allmän skräck. Den mest anlitade smedjan här i bygden var säkerligen Lundsströms på Ulloståck, som han själv, enligt vad det berättas skall ha utfört någon gång på sjuttio-åttiotalet. Denne yrkessmed höll både gerill och lärting och här kunde man få sitt smidesarbete utfört till fullt belägenhet hebet det. Utan alla reparationen av redskap, som utfördes här var det vid denna tid även nytillverkning i ganska stor utsträckning. Både fjädersvagnar och arbeta-vagnar kunde man beställa här. Träsk till dessamma beställde smeden i sin tur hos någon av de vagnmakare som bekant fanns i bygden vid denna tid. Man hade nu mer eller mindre börjat lägga bort den gamla träskullsvagnen och det gällde att skaffa sig tidseutligare modeller i fråga om vagnar. Med fullt förtröende kunde nu bönderna vända sig till smeden

Lindström med sine beställningar, som var både villig och kunnig, att tillmötesgå dem på alla bästa sätt. Således blev man inte arbetslös i smedjan, ty denne smed hade en väldigt stor kundkrets, särskilt då det gällde tillverkning av vagnar och köredskap. Man antar, att detta ämbetsarbete till någon del berodde på det fördelaktiga läge som smedjan på Wersbäck hade, ty vid själva korsvägen Himmeryd, Karskaryd, Snöred hade smeden varit klok nog, att förlägga sin arbetsplats i syfte, att en hel del trafik här förbi var att vänta. Här kunde bönderna skänne till och bland annat också få sina hästar skodda, ty i smedans arbetsuppgifter ingick även korslageri. Säkert nog hade Lindström varit med i den tiden också, då smeden tillverkade hästskorna själv i smedjan, men på äldre - minnatalet hade man helt gått ifrån detta system och såväl hästsko som säms och broddar, köptes utomlands och sådant fanns alltid nu på lager här hos smeden.

Man kan nästan säga, att korslageriet var ett säsongarbete, ty man kan knappast säga, att det förekom annat än på

vår och häst. Men vid sådana tider kunde det hända, att
bönderna stod i kö och väntade på att få sina hästar skredda.
Det är möjligt, att smeden hade sin bästa inkomst vid
sådana tillfällen. Ty det berättas, att man betalade 2 kr. för varje
omgång nya hästskor och man menade allmänhet då för tiden, att
detta var bra betalt. Därför var det inte ovanligt, att en bonde
tog sig för att sko sin häst själv, men om det härvid blev
samma gode resultat, som då smeden utförde arbetet, kan
man säkert ifrågasätta. Tränske någon av hemmansmederna fingo
sitt till förmån. (Det fanns sådana också här i bygden) vid sådana
tillfällen, med varjehanda råd som kunde behövas. Jag minns mig
Sven Eger, han kunde inte kallas yrkesmed, men i den lilla
sk. smedjan han hade på gården, fanns både bälg och åsja och
släd och här smiddo han till kuskkor. Det var så bekänt, att
själv kunna vässa stenvorren (han var nämligen stenarbetare),
menade han, så var det både tackad och betalt. Var det så frågan
om någon mindre reparation av redskap, så stod han så gärna
till förmån med sådant åt grannarna. Säkert hade Sven Eger

ärvt sina smidesgrejor efter sin far, ty ännu han var smed
här i bygden. Troligen var denne med i den tiden, då man smidde
både spik och sävar i en sådan smedja, det ligger emellertid
nära till hands att antaga, ty hans verksamhetstid här bara varit
i början av 1800-talet. På den gamle smitten där han bodde, synes
det tydligt var smedjan här ställt, den var nämligen ingrävt i
en bakke, vilket var så vanligt då det gällde byggnader på den tiden.
Att vara smed här i bygden på den tiden var säkerligen ingen
ovärdsvärd ämbets, kallas som hans arbetsuppgifter mest känd
sig omkring redskapslagning och dylikt. Vi veta emellertid,
att gamle Jörens familj tillhörde en rätt och fattig, och att
man här skrävad och arbetade kanske mer än andra för att hålla
nöden på avstånd. Han smedgöket var även vid denna tid ett
aktat yrke och det är inte frill utan, att man höll sig en aning
för andra arbetare, det framgick i så många sammanhang,
då man hörde de gamla berättelser. Det kunde heta t ex så här:
Han og smede goket den där, i han hade vadt ude lide här
i där i "satt man sin grøde koge". Inom parentes sagt,

5

betraktades alla yrkesmän ett steg värdare än bönder och grovarbetare. Icke minst smedskräsl höll på sin värdighet och vågar vidga, att de som sanning var vora oumbärlige i samhället.

Vid tiden omkring sekelskiftet, var ingalunda de kända siderne överskurna, utan i många avseende hade man det lika exakt som tidigare. Men då det gäller smeden eller smederna här i bygden, hade de redan vid denna tid förkovrat sig så pass, att de enligt andres mening hade lika god ställning som vilken välbärgad bonde som helst. Smedjen på Ulvsåsa hade nu fått en efterträdare Axel Johansson, som var klok nog att vid sidan av smedjen drive jordbruk i rätt stor utsträckning. Smed Johansson hade själv fått sin utbildning här. Både som lärning och gesäll var han anställd här i många år.

Tungening kunde väl vara naturligare än, att den företagsamme gesällen fick övertaga rörelsen, då det en gång blev aktuellt med ombyte härvidlag. Nu var det bara frågan om, att skaffa sig billig arbetskraft, såväl i smedjen som

ude på åker och äng och de lärpojkar, som anställdes mest
finns sig uti, att även vara bonddrängar vissa tider på året.

Så länge dessa voro unga och medgörliga gick det hela
utmärkt, men det är inte sagt, att de i längden funno sig i
att vara "hissbosi", från det ena till det andra. Sed gällde ju
utbildning i smedyrket och vem är inte sig själv närmast
kette det. Därför kan man ick säga, att här utbildades några
gesätter efter detta, ty det nya systemet med jordbruksarbete
vid sidan om smedjan följade man ick alls.

All välmågan för smeden (han kallades allmänt så) slog all-
jämt, det var bara en markerlig utveckling, ty kunderna
i smedjan som han ansevärdels själv expederade, voro vid
denna tid alltså i början av nittonhundratalet ingalunda få.
Nu gällde det bara att tillmötesgå dessa på ett tillfredsställande
sätt och förutsättningar här för saknades visserligen ick.
Ett godt handlag och mångårig praktik och dessutom ett
vinnande sätt, gjorde att bönderna (det var mest dessa han
hade att göra med) ibland kunde stå i kö och vänta att

Blir expedierad. Lihusen föregångaren Pindström hade
Johannsson ett ganska stort verksamhetsområde och var
liksom denne en förträfflig yrkesman. Den man med
fullt förtröende kunde vända sig till såväl då det gällde
nyttillverkning som reparation.

Likhet med kornen var smedjan i äldre tid en samlings-
plats där man dryffade varjehanda spörsnål. Mer än en
gång såg man gubbar stående på smedjebacken och prata
och gestikulera. Men är det inte sagt, att det endast var
s. k. karaoord som talades här, även om man får förstå
att det var detta i överkant, skämt och gyskel förkom också,
enligt vad det berättas. Smeden själv var inte den sämste
kärvidlag. Han gav sig tid att underhålla sina kunder, något
som de givetvis satte värde på. Gärna var det föregångaren
Pindström och hans Johanna, deras sätt att göra och vara
som han frädreg med minsta inbägg. Ty dessa målte han
hava haft särskild "puss" på. Givetvis var det upplevelser
från barndomen, som hade etsats sig in i minnet, det är ju ofta så

8

Bland annat berättade han: att Johanna fick tjäns göra som
släggare någon tid, men som hon rörde sig sakta i väningarna
blev smeden otålig och skrek: "hets Johanna längen är i
baljan". Detta anförande begagnade han sedan åt sina lär-
pojkar och det är någon av dessa som berättat det. Här skall
bara nämnas en episod till: Linderström skulle ha varit
särskilt förtjusad i att få skrapa skoverna i grydan då
Johanna hade kokat gröt. Sanna godbiden annade hon
konstigt så gärna och sin vana fogen, kallede hon på konen
en gång det var så dags: Linderström kom nog i skrapa
grydan! Men denne hade väl bråttom i smedjan och svar-
ade i en högljudd ton: ja skidt i grydan! då skrapa
ja na sade Johanna lugnt och sensat.

9 Lådre tid, skall väl smeden i någon mån fått fengere
som handläkare genom att draga ut vänder. Här fanns ju
längor och verktyg, det låg nära till hands att söka sig
hit till smedjan i sådana ärenden. Nu skulle det ha varit känt,
att en man verkligen var djärvt nog att låta smeden få

ut för de dessa syssla, en gång det var behovet påkallat.
Det lyckades den gången, men av någon anledning gick han
inte dit om igen, då det nu åter var aktuellt utan sökte i
stället en doktor för att få en besvärlig tand utbragen. Doktorn
tog tanden i första tag, och allsammans var över på en liten
skund. Doktorn begärde två kr. för arbetet, men nu blev mannen
alldeles utom sig, att det var för dyrt. Soneen däckemne
to en kann par me å han dro me över häile. Soneen
fulltry gengär, men han to inte man hjälpsjälling för ett.
Härligen låter sådant otroligt, men omöjligt är det icke, då
man något vet huredana förhållanden voro, även på detta
område i äldre tid.

10
Om man säger, att de här nämnda smedernas ekonomiska
ställning var god, så kan detta i ännu högre grad sägas
om en kollega till dessa, även denne i våra bygder.
Jäst kan tillhöra Flineryds socker (gränsen mellan dessa
båda socknar går en last 1 km härifrån). Hans namn
var Åström och känd i vida kretsar för sina utomordentliga

vagnar som han och hans gesäller voro i skind allt tillverka.
Seneden förkom var emellertid inte en bygden som utans kom
som ung gesäll till bygden. I sin hembygd Vinslov i skene
hade han fått sin utbildning i ykkel. Företagsam som han
var, förstod han att vid stället hade han inga utsikter till att
svunga sig upp och blive en förmögen och ansedd man.
Därför gjorde han som så många andra slog sig på affärer
och sålde sina alster på andra håll. Själv såg han till att
smedjan sköttes av skotsammare gesäller och lärtingar och
något fusk tolererades inte alls. Således gick det utmärkt, att
vara både smed och affärsman och att detta var vägen till
framgång såg var och en. Smart var smeden så maktig,
att han kunde köpa den bästa gården i byn och utvecklingen
gick alljämt åt det rätta hållet. Nu var det inte bara frågan
om att hålla drängar och gesäller i smedjan, utan även
en bonddräng anställdes och var för inte piggs i köket.
Nu var smeden i Tidhult bliven en ansedd man, inte
endast i byn och omgivningen, utan i hela socknen.

Här kunde inte tillämpas det talesätt som eljest brukas:
"Smedens mår och skomakaren bäring gå för det mesta
barfota." Ty här gick verkligen ingen nöd på varken smedens
hästar eller hans gumme, ty kon ansågs numera som
den förnämsta bondmosan i bygden.

Våren gång mellan 1910-1920 var den föredagsamme smedens
arbetsdag praktiskt taget slut och såväl gården som smedjan
övertogs av emännan, icke yrkeskunnig. Detta gjorde, att
smedjan i många år stod övergiven, men på senare år
har den blivit ombyggd och inredd till bilverkstad.

Om vi säga, att det är fjögofem eller trehio år sedan de
gamla smedjorna byggdes om och moderniserades, så kommer
man nog sanningen närmast. Det är emellertid ytterst likel
man numera begagnar sig av smedjan på landsbygden,
även detta har man förlagt till köpingen. Dessutom är det
ju numera endast en bråkdel smidesarbete som förkommer,
jämfört med äldre tid. Således är den gamla smedjan på landsbyg-
12 den snart endast ett minne blott, så oss säga verket sådant!